

Koos van Dam: 'Rusland is het enige land dat gewoon met Syrië communiceert'

Door: Irene de Zwaan – 05/09/13, 16:07

© YOUTUBE. Koos van Dam tijdens een optreden in Pauw&Witteman.

NIEUWSBREAK Hoge piefen verzamelen zich in Sint Petersburg om te praten over de mondiale economie, al is de blik van de wereld vooral gericht op Syrië. In Egypte ontsnapt de minister van Binnenlandse Zaken ondertussen ternauwernood aan een aanslag en Blendle, 'de iTunes van de journalistiek', gaat van start. Hoe denkt topdiplomaat Koos van Dam, die onder meer in Irak, Egypte en Turkije diende als ambassadeur, over het nieuws van vandaag?

© afp.

Poetin en Obama ontmoeten elkaar tijdens de G20-top in St. Petersburg.

De insteek van elk conflict zou toch moeten zijn: hoe bereiken we een oplossing? In het geval van Syrië wordt er niet oplossingsgericht gedacht, al 2,5 jaar niet.

De G20-top in St. Petersburg wordt overschaduwd door de kwestie Syrië. Moeten de wereldleiders het niet gewoon over de mondiale economie hebben?

'Daar zal het ook voornamelijk over gaan. Maar voor het publiek heeft de waan van de dag voorrang. Die willen lezen over Syrië, en dus berichten de media vooral over uitspraken die aanwezigen tijdens de top doen over dit land. Terwijl de leiders zelf helemaal niet over Syrië vergaderen hoor. Die hebben daar hun ministers en mediators voor, die een communiqué hebben voorbereid.'

U denkt dus niet dat Obama en Poetin nader tot elkaar komen tijdens de top?

'Ze zullen wel moeten. Uiteindelijk moeten ze toch samen tot een oplossing zien te komen. Dan heeft het weinig zin om naast elkaar te gaan zitten en beiden de andere kant op te kijken.'

'Rusland wordt tot dusverre neergezet als de kwaaië peer, terwijl het van het begin af aan het enige land is - Iran daargelaten - dat gewoon communiceert met Syrië. Zij hebben daarom ook invloed op het land, terwijl de rest van de wereld machteloos toekijkt.'

Er is gebrek aan communicatie, volgens u?

'Dat is het grootste probleem van het hele conflict. Voor elke oorlog geldt dat de belangrijke partijen met elkaar moeten spreken om tot een oplossing te komen. De meeste landen hebben vanaf het begin van het conflict echter gezegd: we praten niet met Assad, want hij is niet legitiem. Ondertussen werden er sancties ingesteld en ambassades gesloten.'

Wat kan er dan bereikt worden met communicatie?

'Obama zou de oppositie onder druk kunnen zetten en Rusland het regime om met elkaar te praten. De insteek van elk conflict zou toch moeten zijn: hoe bereiken we een oplossing? In het geval van Syrië wordt er niet oplossingsgericht gedacht, al 2,5 jaar niet. Er ligt bijvoorbeeld nog geen scenario voor als Assad in de toekomst valt. Alleen communicatie kan tot een politieke oplossing leiden en die heeft toch de voorkeur boven een militaire oplossing.'

© reuters.

Merkel en Poetin tijdens de G20-top.

U bent tegen een militaire interventie?

'Het afstraffen van het gebruik van chemische wapens vind ik op zich een goede zaak, maar dan moet daar wel bewijs voor zijn. Dat heb ik nog niet gezien. Bovendien ben ik van mening dat de situatie door militair geweld alleen maar erger wordt. Er zijn weinig conflicten bekend waarin geweld iets geholpen heeft.'

In uw boek ['The struggle for power in Syria'](#) noemt u Assad 'oorspronkelijk een heel vriendelijke man'. Leg eens uit?

'De vader van Bashar, Hafez al-Assad, is door strijd aan de macht gekomen. De afstand tussen hem en de machthebbers onder hem was groot. Hij had feitelijk alles te zeggen. Bij Bashar was dat anders. Hij is gewoon op de troon gezet, waardoor de afstand met zijn directe medewerkers kleiner was.'

'Bashar werd aan het begin van zijn aantreden wel Sneeuwwitje genoemd omdat hij door en door onschuldig zou zijn. Het was een vriendelijke man. Nu heeft hij zich ontpopt tot bikkelharte dictator. Hij kon ook niet anders: de mensen om hem heen stonden geen hervormingen toe. En Assad wist ook dat als hij de hervormingen zou doorzetten, dat hij de eerste zou zijn die zijn machtspositie zou moeten opgeven.'

© AP. Syrische, Iraakse en Palestijnse vrouwen houden portretten van Assad omhoog om hun steun aan de Syrische leider te betuigen.

Mensen vergeten wel eens dat Nederland met zijn koloniën ooit het grootste moslimland ter wereld was.

Terwijl de blik van de wereld gericht is op Syrië, verdwijnen er in Egypte stilletjes leden van de Moslim Broederschap [achter de tralies](#), sommigen voor levenslang. Baart u dat zorgen?

'Het is een herhaling van zetten. Eigenlijk is Mohamed Morsi om dezelfde reden vastgezet als Mubarak - hij wordt medeverantwoordelijk gehouden voor het doden van demonstranten. Het is wachten tot legerleider Al-Sisi voor hetzelfde wordt berecht.'

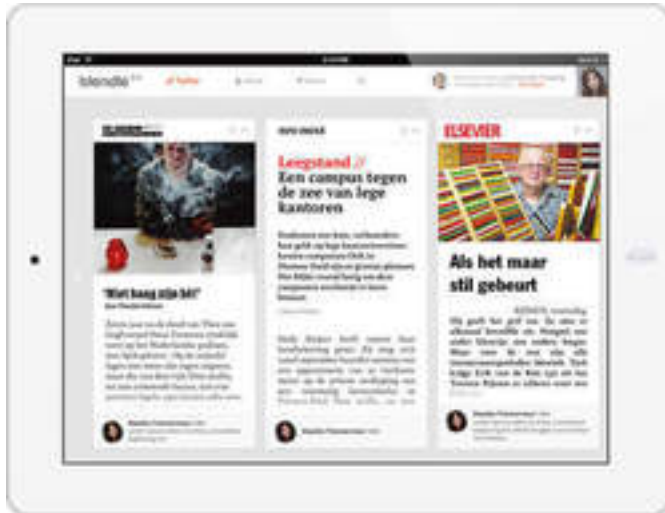
'Ook in deze situatie zeg ik: blijven communiceren. Het zou goed zijn als de Moslim Broederschap bij het proces voor nieuwe verkiezingen betrokken wordt, maar het probleem is dat ze daar zelf niet aan mee willen werken. Dat schiet dus niet op.'

En ondertussen [ontploft er een autobom](#) die de Egyptische minister van Binnenlandse Zaken bijna het leven kost.

'Tsjaja. De Moslimbroeders zijn al tientallen jaren heel goed georganiseerd, maar binnen de partij zijn er extremistische cellen waar de grondorganisatie weinig grip op heeft.'

Verwacht u meer van dit soort aanslagen?

'In een instabiel land als Egypte is alles mogelijk.'

© Blendle.

Vandaag is [Blendle](#) gelanceerd, de 'iTunes voor journalistiek'. Goed idee?

'Een heel aardig idee, maar ik koop toch liever een krantje waarvan ik weet dat de inhoud interessant is. Of desnoods koop ik twee krantjes. Er wordt tegenwoordig zoveel gepubliceerd. Ik denk dat het optimistische hoop is dat mensen willen betalen voor journalistieke content. Maar ik wens de initiatiefnemers veel succes.'

Viel u nog iets op aan het nieuws van vandaag?

'Als je vandaag de krant naslaat op nieuws uit Egypte, dan zoek je tevergeefs. De media zijn erg gericht op één thema. Nu is dat Syrië. Daar zijn de afgelopen 2,5 jaar heel wat bloedbaden geweest. De ene trekt veel aandacht, de andere helemaal niet.'

Tot slot: gaat u nog van het mooie weer genieten vandaag?

'Zeker. Vanmiddag ga ik naar een tentoonstelling over Arabistiek in Nederland in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Mensen vergeten wel eens dat Nederland met zijn koloniën ooit het grootste moslimland ter wereld was. Vierhonderd jaar geleden had Nederland zijn eerste hoogleraar Arabisch. Genoeg over te vertellen dus.'

Dit is aflevering 159 van de dagelijkse 4 Uur Nieuwsbreak. In deze rubriek nemen we iedere dag met een interessant, bekend persoon het nieuws van de dag door.